

Uwagi wstępne.

Zadaniem nauczania historii w szkole dla dzieci głuchych jest zaznajomienie uczniów z dostępnymi dla nich faktami z przeszłości i teraźniejszości naszej ojczyzny, oraz wychowanie ich w duchu patriotyzmu i internacjonalizmu.

Zapoznanie z faktami historycznymi powinno doprowadzić uczniów do zdobycia elementarnych wiadomości o rozwoju narzędzi pracy /np. od sochy do pługa mechanicznego/, o podziale klasowym /chłopi i panowie feudalni, robotnicy i kapitaliści/, o walce klasowej /powstanie chłopskie, ruch robotniczy/, o walce w obronie niepodległości Polski i walce o wyzwolenie narodowe i społeczne.

Nauczanie historii powinno uprzytomnić uczniom, że współczesne przemiany są rezultatem wielowiekowych walk mas pracujących, oraz doprowadzić do zrozumienia, że zrealizowanie dążeń do wyzwolenia narodowego i społecznego, objęcie władzy w Polsce Ludowej przez klasę robotniczą w sojuszu z chłopami, nastąpiło dopiero dzięki Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej i Zwycięstwu Związku Radzieckiego nad najeźdźcą hitlerowskim^{x/}.

W klasach I-V szkoły dla dzieci głuchych nie ma nauki historii jako oddzielnego przedmiotu nauczania; nauka historii w szkole dla dzieci głuchych rozpoczyna się w klasie VI. Ale już w klasach niższych, a zwłaszcza w klasach IV-V, w związku z opracowywaniem niektórych zagadnień na lekcjach języka polskiego i innych przedmiotów nauczania należy:

1/ zapoznawać uczniów z życiem i pracą ludzi w Polsce Ludowej z osiągnięciami w odbudowie i budowie w najbliższym środowisku i w kraju;

2/ uzmysłować uczniom, że w Polsce nie zawsze było tak jak obecnie, że zachodzące w Polsce przemiany są rezultatem wieloletniej walki i pracy mas pracujących, a zwłaszcza klasy robotniczej;

3/ wiązać teraźniejszość z przeszłością, porównując nowe ze starym, zapoznając uczniów drogą wycieczek z zabytkami historycznymi w środowisku bliższym i dalszym /język polski, geografia/;

4/ w pracy pozalekcyjnej i w związku z uroczystościami szkolnymi zapoznawać uczniów z życiem i pracą wielkich patriotów i rewolucjonistów bojowników polskich o wyzwolenie narodowe i społeczne;

5/ starannie kształtować i utrzymywać pojęcia czasowe i podejmować próby z lokalizowania w czasie wybranych faktów i wydarzeń z przeszłości (Ile lat temu?, a od klasy V-tej również: W którym roku?)

6/ umożliwić uczniom zdobycie określonego zasobu pojęć i słów niezbędnych do nauki historii w klasie VI.

W klasach niższych szczególny nacisk położyć należy na kształtowanie jasnych i pewnych pojęć czasowych - na rozumienie przez uczniów prostych określeń czasu i następstwa, np. przedtem /na-przód, najpierw/ - teraz /obecnie/- potem /następnie/; wcześniej-
-później; wczoraj - dziś- jutro; dzień, tydzień, miesiąc, rok, tyle a tyle lat /dni, tygodni, miesięcy/; przed tygodniem, przed mie-
siącem, przed rokiem, przed laty; tydzień temu, miesiąc temu, rok
temu; po roku, po latach; dawno / dawny/, dawniej /dawniejszy/
i t.p. W zasadzie pojęcia te wprowadzamy w odpowiednich sytu-
acjach na lekcjach języka polskiego, /częściowo i matematyki/,
ale praktyczne stosowanie określeń czasu i następstwa /ich utrwa-
lanie/ może i powinno mieć miejsce na lekcjach innych przedmio-
tów nauczania, podczas zajęć pozalekcyjnych, w zabawie, w życiu
zakładowym. Duże znaczenie w wyrabianiu poczucia czasu i kształ-
towaniu pojęć czasowych mają: systematyczne prowadzenie kalen-
darza, notowanie pogody i w ogóle wszelkie datowane obserwacje,
pkresowe przydzielanie zajęć /dyżury/, obliczanie czasu, nie-
które wstępne ćwiczenia gramatyczne oraz ustalona organizacja
życia szkolnego /zakładowego/.

Szereg wskazówek w sprawie kształtowania i utrwalania pojęć
czasowych w niższych klasach zawiera poradnik metodyczny W.Tu-
łodzieckiego " Nauczanie języka polskiego w szkole dla dzieci
głuchych", PZWS, Warszawa 1955, str.: 110, 111, 130, 156, 165-169, 175,
182 - 187 i in./ W wymienionych fragmentach poradnika omówiony
jest również sposób opracowywania tematów z przeszłości, w tym
roli pracy ludzkiej i rozwoju narzędzi.

Bardzo istotne jest, aby w nauczaniu geografii w klasie V
zwracać uwagę na wybrane zabytki historyczne i pamiątki z
przeszłości, zwłaszcza w najbliższej okolicy, w miarę możliwości
umiejscawiając je również w czasie. W związku z rozszerzeniem
zakresu liczb ponad 1000 w klasie V można już osiągać w prze-
szłość nie tylko poprzez ~~xxxxx~~ dane o tym, ile to lat temu było,
lecz również przez ustalenie lub odczytanie, w którym roku dany
fakt miał miejsce. Na lekcjach matematyki można wprowadzić od-
powiednie ćwiczenia w ustalaniu dat z przeszłości, ale nie-
zmienne ważne jest przy tym, aby wyrobić u uczniów poczucie cza-
su. Dlatego zaleca się początkowo ustalanie dat z niedalekiej
przeszłości /data rozpoczęcia nauki szkolnej, rok urodzenia, rok
założenia szkoły i tp./. Dopiero po takim przygotowaniu
wprowadzić można do klasie V pojęcie wieku. W natural-
ny sposób wystąpi tu potrzeba rozszerzenia nумeracji rzymskiej

Program historii w klasach VI-VIII szkoły dla dzieci głuchych obejmuje wybrane tematy - obrazy z dziejów Polski, oraz podstawowe zagadnienia z Konstytucji PRL. Obrazowe ujęcie materiału nauczania umożliwia pełną realizację programu nauczania historii w czasie przewidzianym w planie godzin.

Pełna realizacja zadań nauczania historii, osiągnięcie dobrych wyników nauczania, uzależnione jest w szkole dla dzieci głuchych od odpowiedniego opracowania materiału nauczania. Opracowanie materiału nauczania historii w szkole dla dzieci głuchych powinno być nadzwyczaj konkretne, obrazowe, żywe i interesujące, powinno wiązać uczniów uczuciowo z wydarzeniami, miejscami i postaciami historycznymi. Poznanie miejsc historycznych, pamiątek narodowych, znajomość biografii wybitnych postaci historycznych, patriotów i rewolucjonistów, ma dla dziecka głuchego ogromne znaczenie wychowawcze i kształcące.

Opracowując materiał nauczania historii w szkole dla dzieci głuchych należy:

1/ wychodzić od obserwacji i wiadomości uczniów, które zdobędą oni na wycieczkach oraz dzięki badaniu wybranych zabytków, uwzględniać w szerokim zakresie fakty i zdarzenia historyczne z miejscowego terenu, wiązać fakty i zdarzenia historyczne z terenem, wskazywać zawsze na mapie ważniejsze miejsca historyczne;

2/ jak najpełniej upogłodzić lekcje historii i zajęcia pozalekcyjne o tematyce z dziejów Polski; film, obraz, rysunek, szkło od ręczny na tablicy, wycinek z czasopisma, mapka itp. powinny - jako niezbędne - znaleźć w szkole dla dzieci głuchych powszechne i pełne zastosowanie przy opracowywaniu poszczególnych tematów historycznych, wymienionych pomocy naukowych i materiałów nie zastąpi w szkole dla dzieci głuchych nawet najlepiej opracowane opowiadanie nauczyciela;

3/ systematycznie rozwijać i pogłębiać zakres pojęciowy uczniów wzbogacać stopniowo ich słownik historyczny.

4/ przy nadających się do tego tematach oprac. w pracy nad kształtowaniem pojęć wiązać teraźniejszość z przeszłością, a przeszłość z teraźniejszością /tak było dawniej, a tak jest obecnie; tak jest obecnie w Polsce Ludowej, a tak było w Polsce w wieku XVIII/;

5/ zmierzać do tego, aby uczniowie świadomie prayswajali sobie materiał historyczny / a nie tylko uczyli się mechanicznie na pamięć notowanych w zeszytach tekstów/, aby rozumieli i oceniali wydarzenia historyczne;

umiejszczać omawiane fakty i zdarzenia historyczne w czasie;

7/ często powtarzać i utwalać zdobyte przez uczniów wiadomości, jak najpełniej wykorzystując przy tym materiał poglądowy;

8/ zmierzać do tego, aby prace domowe w związku z opracowywanymi tematami wdrażały uczniów do aktywności i samodzielności w pracy,

Konkretnie, obrazowe, najprostsze ujęcie poszczególnych tematów stanowi o tym, że historia będzie dla dzieci głuchych dostępnym i ciekawym przedmiotem nauczania.

P R O G R A M

Klasa VI

/64 godziny lekcyjne/

1. Nasza Ojczyzna. Położenie, granice, naród polski, bogactwa kraju własnością całego narodu. Polska wśród krajów socjalizmu. (Nawiązanie do wiadomości z nauki geografii w klasie V-tej/.
2. Skąd wiemy o przeszłości kraju i życiu dawnych ludzi ?
 - a/ Niedaleka przeszłość /uczeń i rodzina/ Fakty i pamiątki z przeszłości uczniów i ich rodzin. Opowiadania starszych ludzi. Umiejscowienie wybranych faktów i wydarzeń w czasie / Ile lat temu ? W którym roku ? /
 - b/ Miejscowe źródła pisane i zabytki . [Wybrane materiały o przeszłości szkoły /zakładu/. Kronika szkolna, /dzienniki lekcyjne, korespondencja, plany budowy /przebudowy/ itp. Umiejscowienie wybranych faktów w czasie /Przed ~~xxx~~ ilu laty ? W którym roku ? / [Wybrane materiały o przeszłości miasta. Kroniki, archiwum, tablice pamiątkowe itp. Umiejscowienie w czasie wybranych faktów z przeszłości miasta
 - c/ Źródła pisane, zabytki i pamiątki w okolicy. Wycieczka do miejsca zabytkowego. Umiejscowienie w czasie wybranych faktów i wydarzeń / W którym roku ? Ile to lat temu było ? /
 - d/ Najstarsze źródła pisane i zabytki w kraju. Umiejscowienie w czasie wybranych faktów i wydarzeń / w którym roku ? Ile to lat temu było ? /
 - e/ Wykopaliska z dawnych czasów. Wykopaliska w okolicy. Okazy wykopaliskowe w najbliższym muzeum.
3. W osadzie biskupińskiej. Mieszkania, hodowla bydła, uprawa roli. Wspólna praca, wspólna własność.
4. W Polsce za Mieszka I. W grodzie książęcym. Drużyna książęca. Ziemie, którymi rządził Mieszko I. Przyjaźń z Czechami.
5. Daniny Praca chłopów, Sciąganie danin dla księcia i możnych
6. Obrona Polski za Bolesławem Chrobrym Najazd cesarza niemieckiego na Polskę. Walka ludu polskiego w obronie ojczyzny. Zwycięstwo nad cesarzem /1018/.
7. Obrona Głogowa za Bolesławem Krzywoustym Oblężenie Głogowa przez wojska cesarskie. Bohaterska obrona grodu. Klęska wojsk cesarskich na Psim Polu pod Wrocławiem.
8. Zagrożenie Polski przez Krzyżaków Osłabienie Polski rozbitej na dzielnice. Najazdy i podboje Krzyżaków

9. Zjednoczenie Polski za Władysławem Łokietką
Łokietek w Ojcowie. Pomoc chłopów i rycerzy w walce o zjednoczenie Polski. Konoracja Łokietka /1320/
10. Bitwa pod Grunwaldem /1410/
Najazdy Krzyżaków na ziemie polskie i litewskie. Zwycięstwo połączonych sił polskich, litewskich, ruskich i czeskich pod Grunwaldem.
11. Odzyskanie Pomorza Gdańskiego
Powstanie ludności pomorskiej przeciw Krzyżakom. Odzyskanie Pomorza z Gdańskiem /1466/.
12. W Krakowie w XV wieku
Rynek, w warsztacie rzemieślnika i u kupca. Bogacze miejsca, gospódstwo i biedota.
13. Mikołaj Kopernik - wielki patriota i uczony.
Mikołaj Kopernik - uczeń sławnej Akademii krakowskiej. Udział w obronie Fromborka i Olsztyna przed Krzyżakami. Wielkie od-
14. Na Wawelu w XVI wieku *Wzrost naukowy*
Zamek królewski. Artyści i pisarze.
15. Zakończenie:
 - a/ Dalsza nauka historii / w klasach VII i VIII/ ukaże w całości piękne dzieje narodu polskiego.
 - b/ Bohaterskie walki Polaków w obronie wolności.
 - c/ Walki ludu pracującego o obalenie właszy wyzyskiwaczy.
 - d/ Polska Rzeczpospolita Ludowa,

K l a s a VII

/64 godziny lekcyjne/

1. Powtórzenie materiału z klasy VI-tej.
2. We wsi pańszczyźnianej
Odrabianie pańszczyzny. Robocizny i daniny. Bogactwo panów, nędza chłopów, zbiegostwo.
3. Walka ludu ukraińskiego o wyzwolenie
Uciśk ludności ukraińskiej przez magnatów i szlachtę. Powstanie ludu ukraińskiego pod wodzą Bohdana Chmielnickiego /1648/.
4. Powstanie chłopskie na Podhalu /1651/
Wybuch zbrojnego powstania chłopów pod wodzą Kostki Napier-
skiego. Czorsztyn. Stłumienie powstania.
5. Walka z najazdem szwedzkim
Najazd Szwedów na Polskę - zdrada magnatów. Walki chłopów i mieszczan z najeźdźcą. Zwycięstwo nad Szwedami pod wodzą Stefana Czarnieckiego.
6. Odsiecz wiedeńska
Obłężenie Wiednia przez Turków. Wyprawa wojski polskich pod

wodzą Jana Sobieskiego na odsiecz Wiedniowi. Wielkie zwycięstwo pod Wiedniem /1683/.

7. W szkole Komisji Edukacyjnej

W szkole parafialnej. Pierwsze polskie podręczniki, nowy elementarz.

8. Sejm czteroletni

Manifestacja ludu Warszawy. Uchwała sejmowa 3 maja 1791 r. o miastach, o wojsku.

9. Powstanie kościuszkowskie

a/ Przysięga Tadeusza Kościuszki na rynku krakowskim 24 III 1794 r. Zwycięstwo pod Racławicami.

b/ Lud warszawski w obronie stolicy przed wojskami carskimi i pruskimi, sąd nad zdrajcami. Upadek powstania. Rozboór Polski /1795/.

10. Powstanie listopadowe /1830/

a/ Spisek w szkole podchorążych. Szturm ludu na więzienie, zdobycie arsenału. Manifestacja ludu Warszawy na cześć dekabrystów.

b/ Bitwa pod Stoczekiem; udział chłopów w powstaniu. Lud Warszawy w obronie stolicy.

11. Chłopski spisek księdza Piotra Ściegiennego.

Organizowanie powstania chłopskiego. "Złota Książeczka" hasło wspólnej walki polskich i rosyjskich chłopów przeciw caratowi i panom.

12. Edward Dembowski w powstaniu krakowskim /1846/

Edward Dembowski wśród chłopów i górników. Marsz górników pod wodzą Dembowskiego na pomoc powstańcom krakowskim.

13. Powstanie styczniowe /1863/

a/ Wybuch powstania. Chłopi w powstaniu styczniowym - Walery Wróblewski.

b/ Bitwa pod Skałą, śmierć Andrzeja Potiebnia. Romuald Traugut

14. W fabryce kapitalistycznej

Praca robotnika w fabryce. Bogactwo fabrykanta, nędza robotników.

15. Polacy na barykadach Komuny Paryskiej /1871/

Wybuch powstania ludu paryskiego. Udział Polaków w walkach Komuny. H. Jarosław Dąbrowski - naczelny wódz Komuny

16. Zakończenie

a/ Dalsza nauka historii w klasie VIII ukazuje walki ludu polskiego o wyzwolenie społeczne i narodowe, o Polskę Ludową.

b/ Nasza Ojczyzna - Polska Rzeczypospolita Ludowa.

K l a s a VIII

/96 godzin lekcyjnych /

1. Powtórzenie materiału z klasy VI i VII
2. Pierwsza polska partia robotnicza "Proletariat"
 - a/ Strajk w fabryce włókienniczej w Żyrardowie
 - b/ Ludwik Waryński wśród robotników, założenie rewolucyjnej partii robotniczej "Proletariat" /1882/
3. Lenin na czele robotników rosyjskich

Lenin organizatorem robotników. Założenie rewolucyjnej partii robotniczej
4. Bojownicy SDKPiL

Róża Luksemburg. Julian Marchlewski w walce o Polskę sprawiedliwą, Współpraca z rewolucjonistami rosyjskimi
5. Walki rewolucyjne 1905 roku
 - a/ "Krwawa niedziela" w Petersburgu. Odpowiedź Warszawy na "krwawą niedzielę".
 - b/ Walki na barykadach w Łodzi. Feliks Dzierżyński w rewolucji 1905 roku
6. Wielka Październikowa Rewolucja Socjalistyczna /1917/
 - a/ Wojna 1914 roku, pogorszenie się położenia robotników i chłopów.
 - b/ Szturm na Pałac Zimowy. Lenin na czele rządu robotników i chłopów.
 - c/ Polacy w Rewolucji Październikowej. "Czerwony pułk Warszawy". Feliks Dzierżyński.
7. Odzyskanie niepodległości Polski /1918/

Przekreślenie przez Rząd Radziecki postanowień o rozbiorach Polski. W "Czerwonym Zagłębiu". Opanowanie władzy w Polsce przez kapitalistów i obszarników.
8. Walka mas pracujących pod przewodem KPP
 - a/ Strajk górników w Zagłębiu Dąbrowskim i Krakowskim w 1932 r.
 - b/ Strajk chłopski w 1937 r.
9. Naród polski w walce z najeźdźcą hitlerowskim /1939/

Bohaterstwo żołnierza, ucieczka rządu i dowództwa. Śmierć Mariana Buczka w obronie stolicy.
10. Walki o Polskę niepodległą i sprawiedliwą pod przewodem PPR

PPR na czele walki narodu. Marcelli Nowatko. Małgorzata Fornalska.

11. Naród radziecki w obronie ojczyzny
Obrona Moskwy pod wodzą Stalina. Zwycięstwo pod Stalin-
gradem /1943/.
12. Bitwa pod Lenino
Powstanie Wojska Polskiego. Zwycięski bój pod Lenino
13. Utworzenie KRN
Pierwsze posiedzenie KRN Bolesław Bierut
14. Wyzwolenie Polski
Wyzwolenie ziem polskich przez Armię Radziecką i Wojsko
Polskie. Karol Świerczewski, Konstanty Rokossowski.
15. PKWN
Rząd Ludowy w Lublinie. Manifest PKWN 22.VII.1944 r., jego
najważniejsze postanowienia.
16. Ziemia dla chłopów
Odebranie ziemi obszarnikom, rozdzielenie między chłopów
bezrolnych i małorolnych
17. Robotnicy gospodarzami fabryk i kraju
W fabryce przejętej przez robotników. Odbudowa fabryk,
nowe maszyny.
18. Ziemie odzyskane
Odzyskanie ziem nad Odrą i Nysą. Zagospodarowanie Ziem
Odzyskanych.
19. Konstytucja PRL
Dyskusja ogólnonarodowa nad projektem Konstytucji. Uchwa-
lenie Konstytucji przez Sejm 22.VII.1952 r.
~~Wprowadzenie w życie Konstytucji~~
20. Ustrój polityczny PRL
a/ Sejm i Rady Narodowe - organami władzy ludowej. Świadomy
współdziałanie szerokich mas narodu w rządzeniu państwem.
Zasada odpowiedzialności organów władzy przed masami lu-
dowymi.
b/ Rząd PRL /Rada Ministrów i Prezydium Rządu/.
21. Ustrój społeczno-gospodarczy PRL
Własność społeczna - podstawą naszego ustroju. Obowiązek
szczegółowej troski i opieki wobec własności społecznej.
22. Przebudowa wsi
Spółdzielczość produkcyjna - drogą do przebudowy rolnictwa
i podniesienia dobrobytu mas. Rozwój spółdzielczości produk-
cyjnej i jej osiągnięcia. Znaczenie POM-ów i PGR-ów
23. Prawa i obowiązki obywateli
a/ Praca - prawem, obowiązkiem i sprawą honoru. Socjalist-
yczny stosunek do pracy. Znaczenie współzawodnictwa

socialistycznego . Prawo do pracy.

b/Prawo do wypoczynku i ochrony zdrowia

c/Prawo do nauki i kultury

d/Poznanowanie prawa ludowego

e/ Zaszczytny obowiazek obrony panstwa ludowego

24. Walka o pokój.

ZSRR - czolowa sila obazu pokoju, organizatorem walki o pokój i demokracjeⁱ socjalizm. Ruch obrońców pokoju. Swiatowa Rada Pokoju. Sukcesy obrońców pokoju - paraliżowanie wysiłków podlegaczy wojennych. Nola Polski w walce o pokój.